

Izbaja vsak četrtek zvečer. — Ured.

Prof. Albert Sič
Gradarska ul. 18 LJUBLJANA
JUGOSLAVIJA

NOVICE

za inozemstvo 30. L. Oglasi, za 1 mm
višine in širokosti 1 kolone (65 mm):
za trgovske in obrtne oglase 50 stot.,
za osmrtnice, zahvale, poslana, va-
bila L. 1'20, oglase denarnih za-
vodov L 2'— Mali oglasi: 30 stot.
za besedo, najmanj L 3'—

Več značajnosti

Zdi se mi potrebno napisati nekaj misli o značajnosti. Dandanes imamo kaj čudne nazore o značajnosti; smatra se za nepotrebno, da bi se človek držal svoj načel. Pojem o duševnih vrednotah se je zabilisal, je le še medel in nihče ne da veliko na resnico, lepoto in kar je še drugih takih neotipljivih dobrin, ki jih je pogoltnilo morje materializma. Ker se le prerado pozablja, kaj je značajnost in kakšno ceno daje človeku, hočem napisati o tem nekaj besed v kolikor je to megoče, upoštevši okoliščine.

Toliko in toliko naših ljudi je, ki trde, da so zavedni, da so značajni in ne vem kaj še vse. Pa vam pride kaka stvar, ki nasprotuje njegovim idejam, njegovi zavednosti. Mož malo pomišlja, radi lepšega se posvetuje s prijatelji, potem pa gre in se podvrže stvari, kateri je še včeraj nasprotoval. Morda se je še včeraj prav po slovensko »prmojdušal«, da on ne odstopi od svojih načel; danes pa se izgovarja na sto načinov: »Hm, tako je«, »Bolje je včasih stopiti malo v ozadje« itd., itd. Čudno je pri vsem tem to, da vsi ti rodoljubi ostanejo vedno »značajni možje«: včeraj, ko so se še »prmojdušali« in danes, ko se opravičujejo. To so vam duše slabše od judovskih. Če bi bil ves naš narod tak, bi bilo hudo za nas, a hvala Bogu, še je nekaj pravih značajev; takih, ki ne odstopijo od svojih nazorov niti za las, četudi se nanje podere ves svet. **Le tisti je značaj, ki svoja načela trajno priznava in brani tudi v vi-**

harju, četudi v lastno pogubo. Značaj mora ostati enak v petek in svetek, ob pustu in ob postu; značaj ni površnik, ki si ga oblečeš kadar te zebe in slečeš, ko ti je vroče. Tisti, ki zataje svoje misli in svojo ljubezen radi svojega obstanka, radi življenja, se mi smilijo in jih preziram, ker so šleve; a tiste, ki zataje svoje nazore iz čistihlepija, iz nečimernosti, zato, da postanejo kraljice lepote, zaničujem.

In to kar delam jaz, dela jedro našega ljudstva, dela zdravi del našega naroda: nočemo v svoji sredi ljudi, ki so slekli svoj »značaj« (ki ni več značaj, ker ta se ne more sleči), ker je morda bil slučajno pustni torek.

Hočemo značajev, hočemo jeklenih ljudi.

Lahko bi naštel več primerov o ljudeh, ki se si trkali ponosno na svoja prsa, so pa zlezli v kot, ko je bilo treba spremeniti besedo v meso. Zlasti sta mi pred očmi dva primera, iz katerih sodim (ko se jih spomnim), koliko resnične značajnosti je pri nas. Vedno kričimo o naši značajnosti, zdi se mi, da je to kričanje podobno kričanju in petju otrok, ki pojejo zato, da ubijejo tišino, zato da preženejo strah.

Danes pa nam to varanje ne zadostuje. Čas zahteva drugačnih ljudi, to vidimo po vsem svetu. Človek mora postati v resnici človek, to nam bodi cilj. Mlačnežev nečemo. Človek se mora povzdigniti iz dosedanjih, človeka nevrednih nižin.

Na eni strani šleve in farizeje; na drugi značajni, jekleni ljudje.

-9-

Novice iz vsega sveta

GIGANI - LJUDOŽRCI.

Češki časopisi poročajo, da so na Moravskem aretirali tolpo ciganov, ki so ubijali ljudi, zato da so se hranili z njihovim mesom.

Češkoslovaški policiji se je po dolgem iskanju posrečilo prijati cigana Aleksandra Silka, ki je bil obdolžen, da je v zvezi s pomagači umoril nič manj kot devet oseb. Policija je dolgo časa zaman iskala zločince. Aretirani Silko pa ni izdal samo imen svojih pajdašev, marveč je označil tudi kraj, kjer bi naj bile žrtve pokopane. Varnostni organi so pa zastoj iskali na naznačenem kraju trupla umorjenec. Silko je pa navsezadnje povedal vso resnico: »Trupel ni, ker smo jih mi pojedli; bili smo lačni«.

V prvem trenutku ni nihče hotel verjeti tem besedam, toda nadaljna poizvedovanja so potrdila resničnost Vilkovih besed. Ciganska tolpa — bilo je 24 moških in 4 ženske — je žrtve skuhalo in jih snedla.

Skoro neverjetno odkritje je napravilo grozen utis na prebivalstvo.

Bolgarsko zadružništvo

se je zelo hitro razvijalo; to pa zato, ker so kmetje spoznali veliko korist zadružništva. Nekdaj je na Bolgarskem cvetelo veliko cederuštv; obresti od 100 do 300% so bile nekaj navadnega. Poseben razmah zadružništva zaznamujemo po letu 1907., ko se je ustanovila generalna zadružna zveza. V tej dobi je bilo na Bolgarskem okoli 700 najrazličnejših zadrug; v letih 1920-22 pa je število zadrug narastlo na 2500.

Sedaj so vse zadruge včlanjene v Centralni zvezi, ki je l. 1920. izvozila 89.000 ton različnih žit proti 77.000 tonam, ki so jih izvozili trgovci. Okoli 1000 zadrug pa je včlanjenih tudi v Zadružni banki.

Vsa ljudstva spoznavajo veliki pomen zadružništva za narodno gospodarstvo.

Prebivalstvo na Bolgarskem narašča

Statistično ravnateljstvo v Sofiji je izdalo zanimivo statistiko bolgarskega prebivalstva. Glasom teh podatkov šteje Bolgarija danes 5.484.143 duš, med njimi 2 milijona 747.983 oseb moškega in 2 milijona 736.160 ženskega spola.

Leta 1920. so popisovalci prebivalstva našli samo 4.841.271 ljudi, deset let poprej pa 4.337.513.

Leta 1926 je znašala gostota prebivalcev 52,6 na kvadratni kilometer, pred petimi leti pa 47,2.

Statistika pravi, da pride na Bolgarskem na tisoč moških 996 žensk.

Letalo na oceanskem parniku

Severnonemški Loyd je opremil svoj atlantski parnik »Lützow« s posebnim hidroplanom, ki bo stalno na ladji in bo nudil potnikom priliko za izlete po zraku. Letalo lahko vzame na svoj krov 25 oseb in bo služilo v prvi vrsti za tiste izletnike, ki se vozijo po svetu za zabavo.

Kristus, visok 30 metrov

Na Montu Corcovada pri Riu de Janeiro v Južni Ameriki bodo postavili 700 metrov nad morško gladino velikanski kip Kristusa Odrešenika. Spomenik bo stal na osem metrov visokem podstavku in bo visok trideset metrov. Izklesal ga je kipar Sandovski.

Omenjeni kip bo največja cerkvena statua na svetu in Amerika bo z njim postavila rekord. Do sedaj je ta rekord pripadal Italiji. V Aroni, na obrežju jezera Lago Maggiore, stoji namreč kip Karla Boromeja, ki meri 23 metrov.

Spomnite se „Šol. društva“!

Koliko se zapije?

Pred vojno smo porabili mi Slovenci letno okrog 100 milijonov kron za pijače, v Nemčiji se je zapilo letno 3.000 milijonov, na Angleškem povprečno ravno toliko kron. Sedaj po vojni pa se zapije še več; v Jugoslaviji na pr. okrog 4.200.000.000 dinarjev letno.

Nov način zdravljenja španske ali gripe.

Po vsej Evropi se je v zadnjem času pojavila gripa. Vsi smo se je

bali in se jo še bojimo, ker jo imamo v slabem spominu iz prvih let po vojni. Učenjaki so skušali najti kakšno sredstvo proti tej kugi. Na kliniki v Leningradu se pečajo zdravniki že delj časa s tozadevnimi poizkusi. Do sedaj se jim je posrečilo odkriti povsem nov način zdravljenja, ki je znižal umrljivost pri tej bolezni za celih 30 odstotkov in ki obstoji v vbrizgavanju nekega seruma, dobljenega iz bolnikove krvi same.

TEDENSKI PREGLED

ITALIJA.

V sredo, 2. t. m., je imelo vodstvo fašistovske stranke sejo, ki ji je predsedoval Mussolini. O dveh stvarih se je govorilo na tej seji; prvič o proslavi obletnice fašjev, drugič o razdelitvi vsega tiska v dve kategoriji.

Letošnje praznovanje obletnice fašjev se bo na slovesen način vršilo 27. t. m. Pomembno bo pa še radi tega, ker se bo vršil tudi prvi fašistovski nabor. Naraščaj namreč, ki ki je prekoračil 18. leto, bo sprejet v stranko. Naraščajnik bo postal član in bo prejel puško. Zvečer istega dne se bodo vršile razne zabave in prireditve.

Drugo vprašanje je bila razdelitev vsega tiska v dva dela: v fašistovski tisk, ki bo priznan, in nefašistovski tisk. Časopisi, ki so svoje delovanje usmerili v prilog fašizmu, bodo uvrščeni v prvo kategorijo. Vsi ostali listi, katerih uredništvu in upravnštvu ne morejo nuditi dovolj jamstva, da bo list pisan v smislu režimskega glasila, bodo prišli v drugo kategorijo.

Poslanski zbornici se je pretekli teden nadaljevala razprava o proračunu pravosodnega ministrstva. Fašizem je pričel z veliko reformo v zakonodaji. Zakonike bodo reformirali, da bodo odgovarjali sedanjemu času in en del te velike reforme bo najbrže končan že letos, manjši zakoni in zakonik pomorskega prava pa bodo dovršeni v najkrajšem času. V soboto je imel pravosodni minister v poslanski zbornici govor, v katerem je oziral stanje in pomanjkljivosti italijanskega pravosodstva, ki pa jih bo fašistovska Italija odpravila.

DROBNE NOVICE Z DEŽELE

Identitetne izkaznice.

Varnostni organi zahtevajo s strogostjo ne le od potnikov, marveč tudi od domačinov osebne izkaznice. Ker si jih nekateri še niso dali napraviti, so imeli nepotrebne sitnosti. Pozivljemo naše ljudi, predvsem obmejno prebivalstvo, da si preskrbijo osebno izkaznico in si tako prihranijo vse neprilike.

DAVČNA ŠOLA

Znižanje denarnih glob, naloženih radi neizvrševanja italijanskih davčnih postav

Zadnjič smo v tem stolpiču oznanili povišanje zamudnih glob pri plačevanju neposrednih davkov. Danes nam je pa enkrat mogoče naznaniti znižanje raznih denarnih kazni in doklad v davčnih zadevah.

Nova država s svojimi raznimi zakonodajami na raznih poljih prosvetnega in gospodarskega življenja, tako različnimi od onih bivših avstro-ogrskih, nam je prinesla množico novih odredb tudi v fiskalnih (davčnih) zadevah. Novosti je bilo toliko, da smo bili posebno prva leta neprestano v prestopkih. Posebno trgovci, gostilničarji in razni obrtniki so se šele pod ploho raznih prestopkov (kontravencij) seznanili z raznimi odredbami. Pa tudi kmet ni ušel sko-

zi zanjke fiskalnih prepovedi; zdaj voz, zdaj vol, zdaj kuhanje tropin, sardja, itd. mu je nakopalo na glavo sitnosti s finančno. V gotovih krajih, posebno v bližini meje, je redka družina, ki bi tekom teh let ne imela na vesti prestopkov, zvezanih z občutnimi denarnimi kaznimi. Bilo je pa skoraj nemogoče obvarovati se pred prestopki, ker pravzaprav ni poznal nihče raznih italijanskih odredb, ki so se polagoma razširjale na nove pokrajine. Izvršilni organi finančne oblasti, financerji so pa seveda globili na podlagi postav kot v starih pokrajinah.

Zato je pa finančni minister na podlagi poslanih mu poročil vendarle uvidel, da imajo te neštevilne kontravencije in globe drugje svoj izvir in ne v krivdi ljudstva in je zato dovolil 25% znižanje vseh kazni nastalih iz prestopkov proti postavam glede pristojbinskih taks, carine, električne luči, prodaje mineralnih olj, vina, užitnine, soli, tobaka, tihotapstva itd. Le oni, ki niso naznanili ali pa nepravilno naznanili direktne davke, ne uživajo 25% znižanja, naložene jim globe.

Vsi oni, ki imajo torej plačati kako denarno globo iz gorinavednih prestopkov, naj torej pri fi-

nančni intendanci zaprosijo 25% znižanje globe.

Kaj morajo storiti oni, ki so imeli kmetijske hiše poškodovane po lanskim velikim povodnjih?

Vlada je nakazala poleg raznih podpor na ceste še tri milijone lir za pomoč onim poplavljenecem, katerim so lanske povodnje poškodovale njihove kmečke hiše.

Podpore bo pri nas razdeljevala goriška prefektura. Nanjo bo treba nasloviti prošnje.

Prošnji je treba priložiti tako nekako, kot za vojno odškodnino sledeče listine:

1. dokazilo, da je res lastnik poškodovanega poslopja;

2. opisno cenitev poškodovanega poslopja, iz katere mora biti razvidna uporaba in približna vrednost poslopja;

3. troškovnik za sezidanje ali pa popravo poslopja brez olepšanja in razširjanja.

Ako je poplavljenec že sezidal hišo, mora v cenitvi naznaniti, koliko ga je poprava oziroma pozidava stala, ne gledé na olepšanje ali pa razširjenje.

Ako škoda ne prekaša 10.000 lir, zadostuje izjava dveh soobčanov, položena pod prisego pred sodnikom, da je poplavljenec resnično lastnik poslopja. Zadostuje za potrdilo lastništva tudi potrdilo občinskega načelnika.

Prošnje morajo biti vložene do 10. maja. V prihodnji številki «Novic» bomo prinesli še podrobnosti o sestavi prošenj.

Opozorjamo pa že sedaj vse naše poplavljenca, da ne nasedejo raznim brezvestnim sestavljalcem cenitev, ki bi jim za to delo računali par sto lir. Kraji ob Soči, porušeni po vojni imajo dovolj bridkih izkušenj s takimi ljudskimi pijavkami. Na vojne oškodovance, naj se obrnejo poplavljenca, da jim označijo najbolj poštene in v cenah zmerne sestavljalce cenitev.

Branjevke, krošnjariji, prodajalci po stojnicah, mlekarji, mlekarice in drugi podobni mali trgovci so lahko oproščeni vplačila trgovske kavicje

Letos, ko je bila vpeljana trgovska kavicja za vsake vrste, pa za še tako majhno trgovino, so morali nekateri mali prodajalci opustiti svojo obrt prodajanja, ker niso mogli spraviti toliko denarja skupaj, da bi plačali kavicjo. Zato pa je ministerstvo za narodno gospodarstvo poslalo naokoli okrožnico, da naj občinske komisije, ki imajo odločevati o trgovskih kavicjah, oproste vse take uvaževanja vredne male trgovčiče od kavicje. Opozorjamo radi tega vse naše branjevke, mlekarice, krošnjarije in druge male prodajalce raznih stvari, naj takoj zaprosijo domačo občinsko komisijo, da jih oprosti kavicje.

KAM PLOVEMO?

Dan na dan se izdajajo stroge odredbe o plesih, o kinematografih, kako preprečiti pohujšanje mladine, vendar se v Škedenju na to malo ozirajo! Prva postna nedelja se ni skoraj nič razlikovala od pustne nedelje! Sploh je postala škedenjska dvorana nekako pribežališče grešnikov.

IZ TUJINE

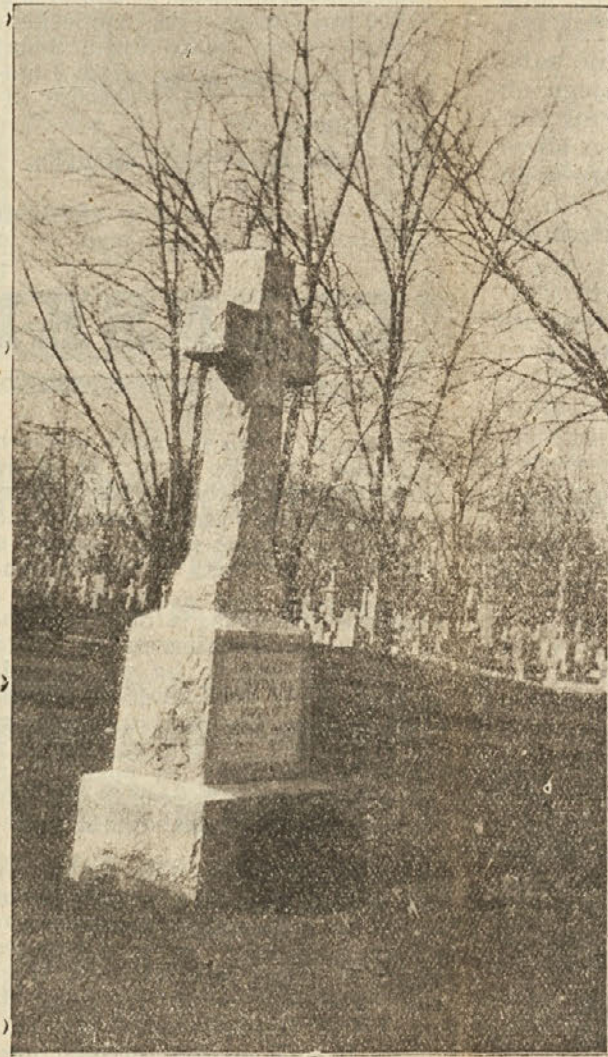
Iz Clevelanda (Amerika), kjer živi veliko število Slovencev, nam je naročnik našega lista poslal pismo, v katerem je s par stavki označil življenje naših rojakov v tamkajšnjem kraju. Večina Slovencev je zavednih, ki živijo lepo prosvetno življenje in ki niso pozabili ne svojega jezika, ne svojih domov. Nekaj je pa seveda tudi takih, ki se ne brigajo za nič. Teh je pa malo. Skoro vsaka naselbina ima svoj narodni dom, v katerem se lepo razvija prosvetno in narodno delovanje. Naselbina, ki svojega doma še nima, pa se trudi, da si ga sezida. Na lepo sloven-

sko pesem niso pozabili, gojijo jo v svojih pevskih društvih, dramatično in izobraževalno društvo prireja predstave. Živijo svobodno, tako da se kot narodni drobci izživljajo in uveljavljajo.

Gospodarske razmere so pa slabe (Zapomnite si tisti, ki se nameravate izseliti!). Tovaren je veliko, toda obrate ustavljajo in delavce odpuščajo. Delavci tavajo od to-

varne do tovarne, pa zaman. Mor-da bo na spomlad boljše.

Naše ljudi bi opozorili, da ni vse tako rožnato v tujini, kot si mislijo in da tudi v obljubljeni Ameriki kruh primanjkuje. Od 1000 naših izseljencev se morda enemu nasmehne sreča, o tem pišejo listi; a onih 999, ki jim je bila tujina tujina in ne ljubeča mati, se nihče ne spomni.

TOLMINSKO PRED 300 LETI
(300 letnica prvega tolminskega kmetijskega punta)

Slabe čase so preživeli naši predniki na tej zemlji. Socialna in politična ureditev naše dežele je bila kaj slaba in krivična. Tako je vladalo na pr. na Tolminskem pravzaprav dvoje gospodarjev: s posvetne strani grof, s cerkvene čedajski kapitel. Številne pravde, ki so se vlekle skozi dolga leta, kaže je jasno, kakšno smrtno sovraštvo je vladalo med enim in drugim. Eden ali drugi je moral pasti. Saj nobeden gospodar ne vidi rad tekmeča poleg sebe, razen tega pa je bila naša zemlja tako uboga, da še enemu ni zadoščala popolnoma, pretesen kos je bil torej za dva.

Razume se, da je bil pri vsem tem kmet še najbolj prizadet, bil je dvakrat suženj, hlapec dveh gospodov, davek je bil dvojen in raba tudi. In ko je videl, kako se neprestano prepirata zanj dva gospodarja, kdo mu bo gospodaril, se je zbudil tudi v njem človek in se zavedel svojih pravic. Pod silo neznosnih razmer se je začel upirati enemu in drugemu. Tu je iskati vzrok in začetek vseh kmet-skih uporov proti cerkveni in posvetni gospodi ali grofom.

Prvi pojav upiranja grofom opazimo že l. 1542., ko so se Tolminci prepirali z grofom radi novourejene davčne knjige. L. 1605. so tožili Volčani grofa Formentinija radi davkov pri vladi v Gradcu. Bilo je takrat prvič, pa tudi zadnjič, da se je vlada postavila na stran kmetov in grajala grofa.

Opogumnjeni od tega uspeha so se Tolminci l. 1627. očitno uprli grofu radi novo vpeljanih davkov

DENARJA JE MALO!

Ko pritisne bolezen, treba zdravnik. Zdravniki so dragi! S petimi lirami dobiš knjige Goriške Matice, med katerimi boš imel «Domačega zdravnika», ki te bo učil v vseh boleznih, kako se imaš zdraviti! Naj ne bo slovenske hiše brez teh knjig!

Josip Kompare

bivši dekan in deželni poslanec v Ospu, mož dela in trpljenja, se je preselil leta 1907 v Ameriko. Umril je 10. febr. l. 1925 v St. Louisu. Mi smo se ob priliki njegove smrti spomnili njegovih velikih, neminljivih zaslug za naš slovenski narod in priobčili tudi njegovo sliko. Danes prinašamo za naše bralce in poznavalce pok. Kompareta njegov nagrobni spomenik!

imate na razpolago še mnogo časa, da vso stvar, ki je zelo važna, popolnoma preudarite in se mogoče tudi premislite! Korak, ki ga napravite je važen — pa negotov in nihče ne ve kam vas popelje. Reči pa moramo, da so med vami tudi taki, katerim se danes bolje godi, kakor se jim bo.

Konec pusta.

Nekdaj smo obljubili, da podamo konec pusta zaključno sliko o pustu in pustnih zabavah. To naj storimo danes, pa prav na kratko. — Letos je bil pust na Tolminskem prav žalosten. Ni bilo opaziti onega vrvenja in norenja, kakor po navadi. Mogoče je temu vzrok vreme? Mogoče! Lahko bo kdo to smatral za napredek. Toda, zmotil se bo. To ni napredek pač pa vse kaj drugega. Ne gre tu samo za ples in ono stokrat prepričano moralo — saj pust ne obstoji samo iz tega. Letos pa je morala odpasti tudi najbolj svečana pustna morala pokop pusta. In vendar je ta morala mogoče najlepša. Le nekaj je ostalo od te morale in to menda ne bo izumrlo, čeravno je pri celi ceremoniji najgrše: iskanje korajže za pogreb v vinu. Tudi letos se je pilo, pa menda ne radi pusta, pač pa radi vina samega. In vendar bi bilo boljše, da bi raje ta morala izumrla. Da pa se je zgodilo nasprotno, dokazuje dejstvo, da je pust ostal nepokopan. — Seveda to ne velja samo za Tolmin, pač pa za vse nas Slovence.

Tako Tolmin, vasi pa so se nekoliko boljše odrezale. Tu naj omenim: Volarje, Zabče, Zatočmin in Poljubin, Zahvala za to gre našim podeželskim društvom, ki so se potrudila in končala pust z zares dobro zamišljenimi zabavnimi večeri, ki so vsi brez večjih komedij in stroškov prav dobro izpadli. Posebej naj tu omenim Zabčane, ki so s svojim večerom dosegli rekord. Bil je to pač najlepši zabavni večer, kar se jih je vršilo na celem Tolminskem.

To nam je zopet dokaz, da se da zabavati tudi — pošteno in lepo!

IZ UŠNIKA PRI VOLČAH.

Popotnik, ki gre po cesti iz Ročinja v Volče, bo zaman iskal našo vas. Posamezne raztresene hiše ob potoku Ušniku, ki spadajo upravno pod Čiginj, Kozaršče ali Selo, so poznane s tem imenom.

Življenje nam gre tu precej težko, mnogo naših ljudi se je v zadnjih letih izselilo. Sicer pa nam poteka življenje precej mirno, le tupatam nas vznemiri kak nenavaden dogodek, tatvina, smrt itd.

Tudi pretekli teden se je dogodilo nekaj podobnega. Okrog 20 ali 23 let stara ženska se je klatila tu okoli. Ni bila nikomur znana. Nekega večera se je zatekla v neko našo hišo ob cesti in prosila tam prenočišče. Domači, dobrosrčni in nič hudega sluteči, so vstregli njeni prošnji, dali so ji posteljo v eni sobi, ki jo takrat slučajno niso potrebovali.

Ko so drugo jutro vstali, se jim je čudno zdelo, kaj da njihov gosta še ni na spregled. Končno so s presenečenjem ugotovili, da je imela ona izprijena ženska dolge prste. Izginila je iz sobe čez noč kot kafa. Pobralla pa je tudi precej blaga, ki je bilo v sobi v vrednosti čez 200 lir.

SVETO PRI KOMNU.

V nedeljo, 27. februarja, je priredilo naše županstvo ples, katerega dobiček je bil namenjen za ubožne. Že v soboto so nabirale od podeštata poslani osebe denar za ples. Baje so imele uspeh.

Ples je bil dobro obiskan. Največ deklet in fantov je bilo iz Svetega. Pa kdo bi jim zameril, saj slovi vas Sveto kot zelo dobra in premožna. Torej ne samo po svoji svetosti — kakor je že iz imena razbrati —, nego tudi po svojih blagajnah slovimo, pravi Rottschildi smo. Pa ne samo to. Svečani smo tudi jako družabni ljudje. Saj obstoji tu kar 5 društev, med katerimi sta dve prosvetni, ki naravnost tekmujeta med seboj v — spanju. Ko smo že tako vneti za vsako dobro delo, je naravno, da tudi pri plesu naša vas ne zaostaja. Seveda je dovolj, če le slovi naša vas kot bogata in probujena, kaj zato če dejansko vlada beda in so časi vse prej kakor za plesanje. Nedeljski ples je bil prav res ples za ubožne (bogatih namreč tu ni).

Pa tudi vstrajna so naša dekleta. Prav do zadnjega drsajo in prodajajo peteršilj. Saj mora biti nekdo, ki pometa na koncu plesišče in daje dober zgled. Pri zadnjem plesu so se baje zelo zakasnile. Iz vsega povedanega je razvidno, da imamo v Sve-

Dopisi

IZ TOLMINKEGA.

Amerika in novi Amerikanci.

Zadnji teden se po naših vaseh skoraj ni govorilo drugega, kakor o Ameriki. Sprva je vsa stvar imela še nekoliko smešno obliko in marsikdo se je pri tem mnogo zabaval. Zadnji čas pa je vse postalo resno. Iz vsake večje vasi: Tolmina, Zabč, Volčij,

Dol je odšlo več naših fantov s trebuhom za kruhom. Iz celega Tolminskega jih pojde čez 20. Mnogo bi se dalo o tem pisati, mnogo svetovati, še več odsvetovati. Na tem mestu samo par besed: 5. aprila, fantje, odide parnik, ki naj vas popelje. Torej

tem zelo vrla dekleta, zato ne bom delal več reklame zanje.

Dovolj s posmehovanjem, dasi se človeka že ne more polastiti drugo kot ironija, ko gleda to nespametno norenje in zapravljanje naših ljudi, ki žive v nepopisnem siromaštvu. Čas bi bil, da bi se tudi mi zavedli svoje kratkovidnosti in lahkomišelnosti ter začeli trezno in pametno gospodariti in živeti.

ŠTJAK.

Kljub veliki mizeriji, ki vlada pri nas — in še hujša nam preti — se pleše in pije kar na kontrakt. Ljudje božji! Spametujmo se! Začnimo varčevati! Ne ples, ne pijača nam ne bosta prinesla nobene koristi! Pač pa veliko škodo na duši in na telesu. Če se oglasi hripava harmonika, je vse po koncu in ne zmanjka denarja. Če je pa treba 30 stotink za «Novice» ni denarja! Prišel bo dan, ko se bodo nekateri bridko kesali, pa bo prepozno!

Ali si ne bi rajši ustanovili izobr. društvo, tam se shajali, čitali podučne knjige in časopise, prirejali predavanja itd.?

Zadnji čas je, da krenemo na drugo pot!

IZ JELŠAN.

Davčna oblast pri nas ne postopa preveč vljudno z ljudmi. Naj bi se tedaj upoštevala splošna nejevolja ljudstva in ukrenilo drugačen način izterjevanja davkov. Za plačilo davkov prihajata namreč dva izterjevalca iz Podgrada v Jelšane za celo občino. To ne bi bilo nič napačnega! Še celo hvalevredno, kajti s tem se prihrani strankam pot v oddaljeni Podgrad. Napačno pa je, da imata izterjevalca določena za to samo dva dneva. Davkoplačevalci prihajajo iz cele občine v Jelšane in ker ne morejo priti vsi enkrat na vrsto, čakajo nekateri od jutra do večera, ne da bi opravili svoj posel. Vrniti se morajo naslednjega dne. Toda tudi drugi dan se zgodi, da je prišel mož zastoj v Jelšane. Mnogo njih je tedaj, ki s tem zapravljajo dragoceni čas in denar in konec vseh koncev je, da morajo na zadnje romati v Podgrad. Tu jih čaka pa globa! Vprašamo davčni urad, je li to pravično? Če sta premalo dva dneva za izterjevanje, naj se v to svrhu določi 3 ali več dni. Naj se pa ne dela že itak obremenjenim ljudem še nepotrebnih stroškov. Pričakujemo, da bo davčni urad upošteval naše opravičene želje.

Naši izseljenci v Argentini, ki so odšli zadnje dni decembra, so pisali prvo pismo, s katerim naznanjajo, da so srečno dospeli v novo deželo in da gredo takoj na delo. Kakšno delo bo, tega pa ne omenjajo!

Bog jim daj obilo sreče!

V soboto je začela misijonska požnost, ki bo trajala do 13. t. m.

IZ BOLJUNCA.

V predzadnjih «Novicah» je nekdo poročal, da se bo naše pevsko društvo «Prešeren» najbrže prebudilo iz spanja. Opaziti pa ni nikakih znakov prebujanja. Govorilo se je sicer nekaj, a ostalo je le pri besedah. Pravim vam: Če mislite kaj napraviti, ne sklepajte pri kozarcu vina, kjer se navadno mnogo govori, a ničesar ne napravi!

Na pustni pondeljek in torek smo imeli ples. Naj bo! Bil je Pust! Hvala Bogu, da so bile to pot oblasti bolj stroge: mladina pod 18 letom ni imela dostopa v plesno dvorano.

Svirala je domača godba. Poznalo se je, da ji manjka dobrega učitelja, pa tudi dobre volje.

Na pepelnično sredo si je skušal neki Jakob N. iz Kontovele, ki služi pri gostilničarju J. Kraljiču, končati življenje: Obesil se je na seniku. Rešili so ga še pravočasno. — Slišimo, da se je v četrtek spet obesil v gozdu blizu Beke. Njegov čin so opazili prepozno, ko je bil že mrtev. — Ta korak je napravil, ker se mu je omračil um.

IZ OSPA

smo prejeli že par dopisov, ki jih pa nismo mogli priobčiti. Vsi govorijo o eni in isti stvari. Upamo, da bodo merodajni faktorji že vse potrebno ukrenili in s tem pomirili naše ljudi.

IZ PRADE.

Ako bode ta dopis sprejet in objavljen, bode beseda Prade baje prvič tiskana v listu. Pred dvajsetimi leti je bilo tu v Pradeh le malo hiš. Kjer se sedaj ponosno dviguje dvonadstropno šolsko poslopje lazaretske šole, bahato in raztrošno širi

znana gostilna «Novel», kjer ti nasproti smehlja že več prijaznih, skromnih kmetijskih hiš in gospodarskih poslopij, je bila tedaj taka pustinja, da je ob ponočnem času človeka obhajal strah in groza, ako ga je pot zanesla tod mimo.

Kakor rečeno so danes Prade še precej obljudene; nje prebivalci smo večinoma novonaseljeni kmetovalci iz domačega kraja in bližnjih občin. Ne more se reči, da je to vas, ker so hiše zelo raztresene.

Naj dodamo še nekaj resnega in žalostnega: našemo soseljaku in preljubljenemu Petru Bertoku je hudo zbolela žena in je že od 25. februarja v tržaški bolnišnici. Revez je ostal doma sam s štirimi drobnimi otročiči. Iz srca ji želimo vsi, da bi kmalu ozdravila in se popolnoma zdrava vrnila k svojim nežnim otročičem.

Pa še nekaj: pusta smo pokopali, a je bil zelo klavern, vendar nam je prinesel kugo v mošnjčke, ki so že itak trpeli na sušici! — Pradan.

To je znamka, ki je natisnjena na 1/2 kg zavojih izbornih testenin

PEKATETE

Zahtevaj vedno le testenine s to znamko.

IZ LOKE POD SKALO.

Oglašamo se zdaj fantje Ločani v «Novicah» še prav malo znani, pozdravljamo vse čitatelje «Novic» in vam želimo vsem dobrih poti. Mi ne maramo za knjige, te nam smrdijo kot konjske fige. Ljubše nam vino je; ljubši tobak, kdor pa ne pije, ta ni junak! V krčmi pri mizi lepo sedimo, pijemo, kolnemo in kričimo, vržemo briškolo ali trešet in pokadimo še par cigaret, zdaj «dolce», zdaj «drama» včasih [tudi čaj.

Kdor tobaka nima, doma ostane naj. Da peli bi mi pesmi naše, ne, ne boste pihali kaše!

Mi pojemo tisto: «Ragace bele...» zraven kričimo kot opice smeje, saj pravi slavni učenjak, da človek izhaja iz teh kosmatih [spak!

Naj le gre učiti petja Rondič v Črni mi pijemo rajši vina bokal. [kal, Ko divjal je pustni karneval, je bilo vsemu ljudstvu žal, da ni bilo plesa v naši vasi, tega krive so pač lire v naši kasi. Bilo jih je premalo, pa vendar se je nekaj nabralo, ne lir, ampak jaje, špeha in klobas, samo trajalo je le kratek čas. Nič nismo prezrli, vse smo si ocvrli, V Podpeču smo pa plesali na meh, zraven je bil tudi smeh!

To pesem ali verze o Ločanih, po pesmi tej «Novicam» znanih, je zložil naš bav-bav in dal jo je natisnit', če tudi komu ni prav! Ako najde me kateri, naj nikar mi ne zameri!

Bav-bav.

IZ POMJANA.

Malo se oglašamo v «Novicah». Pa, da bi jih vsaj čitali, a tudi to zelo malo. Žalostno je, da se naši farani tako malo zanimajo za list, ki pri-

naša marsikaj zanimivega in poučnega. Zato pa, da ne bomo živeli vedno v taki temi, naročimo se na «Novice». Le enkrat ali dvakrat pustimo gostilno in dobimo list za celo leto. Poleg tega pa, kdor je zmožen, naj se poprime tudi peresa in naj napiše vse, kar ve novega ter pošlje uredništvu lista, da se bo vedelo tudi iz naše občine, kako živimo, kakor se ve iz drugih. — Mlad vaščan.

Kuorača v Mareüzgah

Kuorača: Bugdaj duobar dan!

Mareziganec: Buogdaj! Ču pa sta biu Kuorača, da vas ni bluo trkaj cajta?

K.: Jaa — kuodar sa svüt vuobrača, Kuorača račun rajta.

M.: Blü smuo vrë v pansijerih, da sa sta ču zebu.

K.: Eece — biu suon, biu suon tüdu na puogrebuo.

M.: Pa na stujta zamerit, kuo vas bucmuo prašali, kakü ja bluo kaj puo svütü, za vi znasta vač kuo mi, kü smuo zmiruom dumä.

K.: Zakaj, da naa. Jas zmiruom rat puovüm kar znan. Mi smuo nasrečnü, kü gremuo vukulü, zatü kü vidümuo dosti slabüga. Vi pa sta srečnü, kü sta zmiruom dumä.

M.: Ma kaj časta, da dregdü ja ša slabša kuo prnas?

K.: Eeee! — Slabša, slabša, dregdü ja ša većü mras kuo prnas.

M.: Ben, kuo dregdü ja ša slabša kuo prnas, ja najbulša da mučimuo.

K.: Maa, kurkü van draguo.

M.: Kakü pa ja kaj s vašuo žanuo?

K.: Ša bista lahkuo vuganuo!

M.: Pa sa nista bau, kuo sta biu ča vuot dumü, da bü kašuo natorav na vašuo žanuo enuo takü, da bü van puostala nazvesta?

K.: Nä. — Moja žana mü ja zvesta. Vuona mü ja prsegla prad vutarjem enuo njejnün farjan, da ma buo lubila duo smrtü enuo pusrmtü; enuo zatü jas gren brz skrbi po svütü.

M.: Ma vi Kuorača naznasta, da žana kuo na vidü duoguo cajta svojga muoža pr saba, sa vala zagleda na drügüga.

K.: Nä — ni takü pr mojü zanü. Jas suon zvest nji enuo vuona mana. Pa püstimuo tu za zdaj, jas jimam an difar te v anü hüšü, zatü trba, da gren. An drügü dan čamuo sa kaj vač puoguvorüt.

M.: Ben, dobroc. Ma prükuo gresta naprud, puokašta nan na vašuo pipcuo, kakü sa juočajuo vuotročü.

K.: Jas suon zmüruon pruont, ma kuo sa ji na dà neč juočä takü duogu, da mrä vuot juoka.

M.: Naj praša sama pa čamuo jü dat.

K.: (Postavi si pipo v usta, jo pokrije s palcem leve roke ter začne). Ku-a-a, ku-a-a-a, Ma-ma pa-pe! Ku-a-a-a!

Vprašanja in odgovori

V tem stolpiču dajemo odgovore na razna vprašanja, ki nam jih stavljajo naši naročniki v davčnih zadevah. Pisma z vprašanji naj se naslovijo za Goriško na naše uredništvo v Gorici: ulica Carducci 7, I. za Tržaško: Trst, via S. Francesco d'Assisi 20, I. Pismu mora biti priložen odrezek naročnikovega naslova «Novic», ker odgovarjamo le naročnikom našega lista.

Sev. iz R. Klican sem radi hišnega davka na davčni urad. Imam novo, prostorno hišo, zidano po vojni. Se bavim samo s kmetijo. Ali mi morejo obdavčiti hišo, ker je lepa in prostorna?

Odgovor: Kmečki hiši se ne more odrekati pravice do oprostitve od hišnega davka samo zato, ker se smatra poslopje preveč prostorno z ozirom na površino zemljišča. Zahteva se samo, da poslopje služi edinole družini, ki obdeluje zemljo in za nikake druge svrhe.

ZAHVALA.

Vsem onim blagim osebam, ki so na katerikoli način počastile spomin našega nepozabnega

JOŽEFA LEBAN

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo preč, duhovščini, sorodnikom, Prosv. društvu „Zarja“ za krasni venec, Izobr. društvu „Zatolmin“ in Prosv. društvu „Pomlad“ Žabče.

Žalujoči ostali.

Da postane vedno bolj znano naše izvrstno

“Vino di China e ferro”

pripravljeno iz pristnega španskega belega vina in zaradi večje vsebine pretvarjajočega se železa, odlikovano na mednarodni razstavi v Montecatini l. 1925, prodajamo steklenice-vzorke po L 2. — Originalna steklenica 3/5 litrska L 12.—

Želodčne kaplje sv. Antona

Izvrstno sredstvo za prebavo, ki istočasno blaži vsakršno črevesno draženje.

Stekleničica L 4.50

Elisire di China

zelo prijetnega okusa, izborno sredstvo proti slabostim želodca in za dobo okrevanja.

Originalna steklenica L 6.—
Steklenica - vzorec L 2.50

GLYKOL PRSNI SIRUP SMILAJOD

Lekarna Castellanovich All' Alabarda, Trst

Via dei Giuliani števil. 42, Sv. Jakob

Lastnik F. BOLAFFIO

M. S. iz Os. Zasadil sem nov sadovnjak breskev. Koliko časa bom prost zemljiškega davka?

Odgovor: Novi breskveni nasadi so prosti 5 let zemljiškega davka. Napraviti morate prijavo in priložiti dokaz, (potrdilo županstva in pa kmetijskega urada), da ste sadovnjak res na novo zasadili. Oproščen boste davka šele s pričetkom prihodnjega leta.

Z. T. iz Aj. Obdavčen sem za obresti, katere sem prejemal iz neke menične terjatve. Menico sem dobil izplačano. Kaj naj napravim, da ne bom več obdavčen?

Odgovor: Prijavite prenehanje teh obresti s tem, da priložite prijavi raztrgano menico, katere se ne morete več posluževati.

A. K. iz Go. Sem preveč obdavčen v moji obrti, kaj naj storim.

Odgovor: Za letos morate vse leto plačevati tako kot je napisano na Vaši davčni karteli. Ako niste že dve leti reklamirali, napravite maja meseca popravek Vaših dohodkov, seveda dobre opremljeno z dokazi. Samo jamranje ne pomaga nič.

Gospodarstvo

Kako pridemo do lepo okorenjenih «bilf»

Zemljo, kjer si mislimo napraviti trtnico, moramo vsaj 40 cm globoko zrahljati. Potem naredimo jarke 25 cm globoke in po 60 cm na razen. V jarke nasujemo 5 do 10 cm visoko razkrojenega, drobnega gnoja in nato zagrebemo, kakor krompir. Potem narežemo potakence 20 cm dolge. Potakence pa vedno pristrizemo tik pod spodnjim očesom, da tam požene korenine. Potakence se sadi navpično, s pomočjo navadnega klina, kakršnega rabimo za presajanje zelja. Vsadimo jih ravno po sredini jarka 15 cm narazen. Potakenca mora moletiti iz zemlje po eno oko (ko je vse dovršeno, treba dobro zaliti). Tak potakenci napravijo prav lepo okoreničje, tako da je enoletne pravo veselje vsaditi na stalno mesto v vinograd, dočim so oni, ki se jih kupuje za drag denar iz trtnic špekulantov, slabo okoreničeni, da sploh ni vredno jih saditi. Trtnice pa ne smemo samo nasaditi, ampak tudi večkrat v letu okopati in plevel odstraniti in če je suho tudi zaliti. Ako hočeš torej imeti krepke bilfe, pojdi takoj na delo dokler ne poženejo. Sedaj je skrajni čas.

J. H.

Razno

Smeh in samoglasniki.

Človek se smeje lahko na različne načine.

Glas a prevladuje v smehu blebetavim, veselim, dolgočasnim ljudem.

Z e se smejejo bojazljivi, pa tudi vlijudni in melanholični ljudje.

Tisti, ki se smejejo z i, so naivni, svojeglavi, pa malo premeteni.

O je glavni glas v smehu ponosnih, drznih, velikodušnih. Tak je bil menda smeh Napoleona.

Uslužni, zvesti in delavni pa se smejejo z u.

Kdor ima čas, naj opazuje, če je res in naj poroča, če je to res, ker jaz sem

Neverni Tomaž.

Kaj je z jetiko?

Vedno čujemo tožbe, da peša ljudsko zdravje. Zlasti se je razširila v novjšem času jetika, ki zahteva tudi od nas velikih žrtev. Kaj s to boleznijo, ali napreduje, ali izginja? Statistika je v tem oziru precej bodrilna: v letu 1913. je umrlo med 1000 prebivalci 21 ljudi vsled jetike, v letu 1926. pa le 15. Pri 1000 smrtnih slučajih je bila v letu 1925. v 582 slučajih vzrok jetika, v lanskem letu pa le v 555 slučajih. Iz tega je sklepati, da je boj proti jetiki uspešen.

SI NAROČIL KNJIGE GORIŠKE MATICE?

Ali si res ne moreš na leto odtrgati 1 liter vina, da si s tem denarjem kupiš 4 krasne knjige, ki bodo Tebi in Tvoji družini v veliko korist, pouk in zabavo!

Drobiž

Italijanski letalec De Pinedo je v svojem nadaljnjem poletu prišel v Buenos Aires, kjer so mu napravili navdušen sprejem.

V Trstu bodo to pomlad končana dela za potresno postajo.

Za ljubljanskega velikega župana je imenovan dr. Fran Vodopivec, ki je bil rojen l. 1879 v Ajdovščini.

Dr. Korošec, voditelj SLS je resno zbeled.

Celjska obrtna zveza namerava prirediti l. 1928. veliko obrtno razstavo.

Tudi Madžarska misli uvesti davke na samce.

Francoski vojni minister je izjavil, da ima Francija 700.000 vojnih invalidov.

Govorilo se je, da je položaj ameriškega državnega tajnika Kelloga omajen in da bo radi tega odstopil. Te vesti se pa ne potrjujejo.

49-leten vdovec samostojen obrtnik, želi znanja v svrhu takojšnje ženitve z dobrosrčno gospodično od 35—40 let. Samo resne ponudbe pod „KRAS“ na upravo „Novic“.

KLINIKA Dr. CICERO

POSTOJNA

Notranje boleznin in operacije.

ŽARKI X

hitro zdravljenje jetičnega vnetja vršcev.

Ceno češko posteljno perje

1 kg: belo puljeno L 25
boljše L 32.—
mehko L 40.—, 48.— in 55.—
boljša vrsta L 65 in 75
Puh L 115.—

Pošiljave carine in poštne prosto po povzelju od L 75.— naprej. Vzorci brezplačno. Vrnitev in zamenjava dovoljena.

BENEDIKT SACHSEL 237
Pizno-Lobes št. 7 (Češko)

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa, emajlirane prsti itd. CENE NIZKE.

TRST, PIAZZA S. GIOVANNI št. 1

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom uraduje v svoji lastni hiši ulica Torre bianca 19, I. nad.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge za ček. promet ter obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema Dinarje na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru. Na razpolago varnostne celice (safes)

Uradne ure za stranke od 8¹/₂ - 13, 16-18
Ob nedeljah je urad zapri
Telefon št. 25-67.

Najstarejši sloven. denarni zavod

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio“
TRST - Via Giuseppe Caprin št. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvale cenó a vendar lepo, ta bo pomislil malo, ne kupil kar na slepo!

In šel bo k „FORCESSINU“, ki v Trstu vsem od kraja — ubožcu al' bogatinu — najboljše čevlje daja ...

Čevlji za delo
L 48.—

Čevlji za delo
L 48.—

„Vedež“ za leto 1927

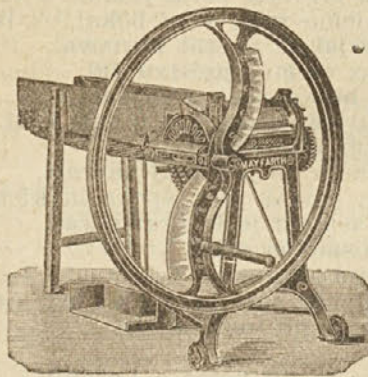
je izšel

ZDRAVNIK

Dr. Fran Ambrožič

se je stalno naselil
v Št. Petru na Krasu
in ordinira
v Kanalčovi hiši od 9-12 in od 13-15

Kmetijski stroji

Slamoreznice znamke «Mayfart» z verigami raznih velikosti.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA
V TRSTU

Ulica Torrebianca 19, in Raffineria 7.
Telefon 44-39.

Zobozdravnik

Dr. L. Mermolja

sprejema

v GORICI na Travniku 5
II. nadstropje

Zobozdravnik

Dr. D. Sarđoč

špecialist za ustne
in zobne bolezni
perfekcioniran na dunajski kliniki

ordinira

v TRSTU

Via Imbriani 16/III. (prej Via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7 ure

JAKOB BEVC - TRST

urarna in zlatarna

Trst - Campo S. Giacomo št. 5
Podružnica: S. M. Magdalena zg. št. 1

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah
KRONE plačuje više kot vsi drugi

RAZNA DARILA ZA BIRMANCE.

„MUNDLOS“ šivalni stroji

„Göricke“

dvokolesa, motorini „FIAM“ in belgijske puške se vdobe le pri

Josipu Kerševaniju

GORICA - Piazza Cavour 9 - GORICA

Mehanična delavnica

Mehanična delavnica